

De VvL en de niet-literairen (1)

Een paar weken geleden legden Ellis Post Uiterweer en ik het bestuur van de Vereniging van Letterkundigen de vraag voor of de [VvL](#) iets voor niet-literair vertalers kon betekenen. Ik ben al vijf jaar lid van de VvL, pleit samen met een paar andere boekvertalers al jaren voor organisatie van niet-literair boekvertalers in VvL-verband, en wilde eindelijk wel eens weten of dat terecht was.

'Redelijke voorwaarden'

Kort geleden heeft de VvL, of eigenlijk de overkoepelende organisatie van de Vereniging van Schrijvers en Vertalers ([VSenV](#)), haar voorwaarden voor een volwaardig lidmaatschap [aangepast](#) door de eis van het modelcontract in te ruilen voor een contract met 'redelijke' voorwaarden bij een professioneel geleide uitgeverij. Het begrip 'professionele uitgeverij' wordt glashelder gedefinieerd, maar van 'redelijk', nochtans een ruim begrip, ontbreekt iedere operationalisering. Op de voorpagina van haar website schrijft de VvL op te komen voor de collectieve en individuele belangen van vertalers tout court, maar een korte zoektocht door de achterliggende pagina's leert dat de zelfstandig naamwoorden vertaler(s) en vertaling(en) verder vrijwel nergens voorkomen zonder het kwalificatief 'literair'.

Niet bij de VvL, wel bij de VSenV

De vragen zijn besproken door de besturen van VvL, Werkgroep Vertalers van de VvL en VSenV. Maar nu al is duidelijk dat de besturen van VvL en VSenV van mening zijn dat de belangen van niet-literair boekvertalers, van boekvertalers met andere woorden die voor andere dan LUG-uitgevers werken, het best kunnen worden behartigd door een andere vereniging: een nog op te richten subgroep die onder de paraplu van de VSenV een plek moet vinden naast andere subgroepen als de VvL zelf, maar ook de Freelancers Associatie ([FLA](#)) -- zeg maar even voor het gemak een Vereniging van Ongesubsidieerd Letterkundigen, VvOL. De voor niet-literairen te behartigen belangen wijken te veel af van die van de primaire doelgroepen van VvL en FLA en de te overbruggen afstand tussen literairen en niet-literairen is te groot, waardoor de organisatie te zwaar zou worden belast. Bovendien zou het gevaar bestaan dat die breed georiënteerde vereniging door die ruimere doelstelling aan slagkracht inboet en juist minder voor haar leden kan doen.

Aan de ene kant blijkt de vereniging waar ik als soms literair en soms niet-literair vertaler al vijf jaar lid van ben nu dus te vinden dat mijn niet-literaire belangen -- en die van mijn niet-literaire collega's -- moeten worden behartigd door een nog niet bestaande vereniging. Aan de andere kant hebben VvL en VSenV zich nadrukkelijk bereid verklaard die nieuwe subgroep van advies te dienen en op alle mogelijke -- technische, juridische en administratieve -- manieren bij te staan. Het lidmaatschap van de VSenV zou ook toegang tot die nieuwe vereniging moeten bieden.

Ik ben (met anderen) van mening dat het heilloze en typisch Nederlandse onderscheid tussen literair en niet-literair boekvertalers van de baan moet en hoop, nog steeds, de VvL ervan te kunnen overtuigen de L van Letterkundigen in haar naam ruim op te vatten. Dat neemt niet weg dat

ik ook van mening ben dat niet-literairen niet moeten aarzelen de uitgestoken hand van de VvL te pakken. Een betere gelegenheid om iets aan hun belabberde positie te doen, zal zich naar mijn mening niet licht voordoen.

Eigen verantwoordelijkheid

Maar... De liefde voor die nieuwe subgroep moet wel van twee kanten komen. De vereniging heeft geen enkele kans van slagen als haar leden niet bereid zijn de rug te rechten en op korte termijn offers te brengen voor het grotere goed dat hun op lange termijn voor ogen staat. Dat grotere goed zou in eerste instantie bijvoorbeeld kunnen bestaan uit het behoud van auteursrechten en de invoering van een inflatiecorrectie op door niet aan de LUG verbonden uitgevers gehanteerde tarieven.

Oproep

Op 11 september gaat het overleg over deze kwestie een tweede fase in. Dan schuiven ook niet-literair vertalers Ellis Post Uiterweer, Carla Hazewindus en ikzelf op uitnodiging van Werkgroep, VvL en VSenV aan om uit te leggen wat niet-literairen willen bereiken. Daarvoor hebben we een mandaat nodig. Als niet-literair boekvertalers niet aangeven eendrachtig te willen ijveren voor een verbetering van hun positie op de vertaalmarkt, hebben wij geen reden om op 11 september te pleiten voor organisatie in VSenV- of VvL-verband. Ik wil dus alle niet-literairen nu al oproepen hun stem te laten horen. Hier, of op de lijst Boekvertalers.

Dit artikel heeft intussen een vervolg gekregen op [21 september 2009](#), op [15 januari 2010](#), op [3 augustus 2010](#) en op [7 juni 2011](#).